

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 7Cdo/135/2018
Identifikačné číslo spisu: 4114209347
Dátum vydania rozhodnutia: 11.07.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Lubor Šebo
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:4114209347.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne: Z.. L. X., bytom G. X, G., proti žalovaným: 1/ S.. Z. X., bytom J. - H., O., Y.Č.. G. W. S.. H. A., G. J. E., H. XX, 2/ Z. G., bytom Š., O. XX, o nariadenie predbežného opatrenia, vedenom na Okresnom súde Nitra pod sp. zn. 19 C 52/2014, o dovolaní žalobkyne proti uzneseniu Krajského súdu v Nitre z 29. februára 2016 sp. zn. 5 Co 15/2016, takto

rozhodol:

Uznesenie Krajského súdu v Nitre z 29. februára 2016 sp. zn. 5 Co 15/2016 z r u š u j e a vec vracia tomuto súdu na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Nitra (ďalej aj „súd prvej inštancie“) uznesením z 13. novembra 2015 č.k. 19 C 52/2014-80 návrh na nariadenie predbežného opatrenia z 27. januára 2014 zamietol ako nedôvodný.

2. Krajský súd v Nitre (ďalej aj „odvolací súd“) na odvolanie žalobkyne uznesením z 29. februára 2016 sp. zn. 5 Co 15/2016 odvolanie žalobkyne z 28. decembra 2015 proti uzneseniu súdu prvej inštancie odmietol ako odvolanie nemajúce náležitosti podľa § 205 ods. 1, 2 O.s.p., ktoré žalobkyňa neodstránila v lehote určenej odvolacím súdom.

3. Žalobkyňa proti uvedenému uzneseniu odvolacieho súdu podala dovolanie z dôvodu, že nesúhlasí s dôvodmi odmietnutia jej odvolania, považuje ich za právne nesprávne, tendenčné a arbitrárne, nerešpektujúce jej základné procesné práva, ani právo na spravodlivý súdny proces a zákonného sudcu. Konajúce súdy sa podľa nej dostatočne nevysporiadali so všetkými jej argumentami. Má za to, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý súdny proces (§ 420 písm. f/ CSP).

4. Žalovaní 1/ a 2/ sa k podanému dovolaniu nevyjadrili.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená v zmysle § 429 ods. 2 písm. a/ CSP, bez

nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že rozhodnutie odvolacieho súdu je potrebné zrušiť.

6. V danom prípade bolo dovolanie podané po 1. júli 2016, kedy nadobudol účinnosť nový civilný procesný kódex. Aj za účinnosti CSP treba dovolanie považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie aj podľa novej právnej úpravy nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu (viď napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 113/2012, 2 Cdo 132/2013, 3 Cdo 18/2013, 4 Cdo 280/2013, 5 Cdo 275/2013, 6 Cdo 107/2012 a 7 Cdo 92/2012).

7. Už v rozhodnutiach vydaných do 30. júna 2016 najvyšší súd opakovane vyjadril záver aktuálny aj v súčasnosti, v zmysle ktorého právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania (1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 357/2015, 4 Cdo 1176/2015, 5 Cdo 255/2014, 8 Cdo 400/2015). Otázka posúdenia, či sú, alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu.

8. Právnu úpravu dovolania a dovolacieho konania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých sa môže táto výnimka uplatniť, nemožno v žiadnom prípade interpretovať rozširujúco; namieste je tu skôr reštriktívny výklad (3 Cdo 319/2013, 1 Cdo 348/2013, 3 Cdo 357/2016, 3 ECdo 154/2013, 3 Cdo 208/2014). Narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená (meritórnym rozhodnutím) musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti - to platí o všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch.

9. Naďalej je tiež plne opodstatnené konštatovanie, že ak by najvyšší súd bez ohľadu na neprípustnosť dovolania pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu a na tom základe ho prípadne zrušil, porušil by základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane [porovnaj rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) sp. zn. II. ÚS 172/03].

10. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a 421 CSP.

11. Podľa § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

12. Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 1 CSP).

13. Dovolací súd je viazaný dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (pozri § 428 CSP). Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

14. V danom prípade žalobkyňa uplatnila dovolací dôvod v zmysle § 420 písm. f/ CSP. Najvyšší súd už v judikátoch R 23/1994 a R 4/2003 (ďalej v rozhodnutiach najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 41/2000, 2 Cdo 119/2004, 3 Cdo 108/2004, 3 Cdo 231/2008, 4 Cdo 20/2001, 5 Cdo 434/2012, 6 Cdo 107/2012, 7 Cdo 142/2013, 3 Cdo 98/2015) vydaných do 30. júna 2016 považoval za prípad odňatia možnosti konať pred súdom postup súdu, ktorý sa z určitého dôvodu odmietol zaoberať meritom veci (odmietol podanie alebo konanie zastavil alebo odvolací súd odmietol odvolanie), hoci procesné predpoklady pre taký postup neboli dané.

15. So zreteľom na uvedené dovolací súd skúmal, či odmietnutie odvolania žalobkyne odvolacím súdom vykazovalo znaky procesného postupu znemožňujúceho strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f/ CSP.

16. Podľa prechodného ustanovenia § 470 ods. 1 CSP, ktorý nadobudol účinnosť 1. júla 2016, platí, že ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti. Podľa § 470 ods. 2 prvá veta CSP (ale) právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované.

17. Podľa § 205 ods. 1 O.s.p. v odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach (§ 42 ods. 3) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, v čom sa toto rozhodnutie alebo postup súdu považuje za nesprávny a čoho sa odvolateľ domáha.

18. Podľa § 209 ods. 1 O.s.p. súd prvého stupňa uznesením vyzve toho, kto podal odvolanie neobsahujúce náležitosti podľa § 205 ods. 1 a 2, aby chýbajúce náležitosti doplnil, a poučí ho o následkoch neodstránenia väd odvolania podľa § 218 ods. 1 písm. d). Ak sa aj napriek výzve súdu odvolanie nedoplní alebo ak ide o oneskorené odvolanie alebo podané tým, kto naň nie je oprávnený, predloží súd prvého stupňa odvolanie na rozhodnutie odvolaciemu súdu.

19. Podľa § 211 ods. 1 O.s.p. ak súd prvého stupňa nesprávne postupoval podľa § 209 ods. 1, odvolací súd sám vyzve toho, kto podal odvolanie, aby doplnil chýbajúce náležitosti, a poučí ho o následkoch neodstránenia väd odvolania podľa § 218 ods. 1 písm. d).

20. Žalobkyňa bola odvolacím súdom v zmysle § 211 ods. 1 O.s.p. vyzvaná 18. januára 2016 na doplnenie dôvodov ňou podaného odvolania, nakoľko neobsahuje esenciálne náležitosti v zmysle § 205 ods. 1 a § 42 ods. 3 O.s.p., a to v lehote 7 dní.

21. Žalobkyňa v súdom určenej lehote na doplnenie odvolania 22. februára 2016 požiadala o predĺženie lehoty na doplnenie podaného odvolania z ňou tvrdených objektívnych dôvodov, ktoré odôvodnila chrípkovou epidémiou.

22. Odvolací súd v napadnutom uznesení uviedol, že žalobkyňou uvádzané argumenty pre predĺženie lehoty na odstránenie väd podaného odvolania považoval za nedôvodné. Skonštatoval, že okrem 15-dňovej lehoty na podanie odvolania voči zamietajúcemu uzneseniu o nariadení predbežného opatrenia mala k dispozícii aj odvolacím súdom poskytnutú lehotu 10 dní na odstránenie väd odvolania prebiehajúcu v jej prípade od 16. februára 2016 do 26. februára 2016, ktorá sa predĺžila o ďalšie tri dni, t.j. až do 29. februára 2016, kedy odvolací súd rozhodoval o odmietnutí jej odvolania a do tohto času neobdržal žiadne doplnenie odvolania zo strany žalobkyne. Odvolací súd dospel k záveru, že odvolanie nemá náležitosti podľa § 205 ods. 1 a 2 O.s.p. a odvolanie odmietol podľa § 218 ods. 1 písm. d/ O.s.p. po dodržaní podmienok podľa § 209 ods. 1 a 211 ods. 1 O.s.p.

23. Dovolací súd poznamenáva, že odvolací súd nesprávne tvrdí, že žalobkyni poskytol lehotu 10 dní na odstránenie väd odvolania v zmysle § 211 ods. 1 O.s.p., nakoľko jej poskytol lehotu 7 dní.

24. V prejednávanej veci z obsahu spisu vyplýva, že odvolanie žalobkyne bolo podané 28. decembra 2015, t.j. za účinnosti OSP. Odvolanie žalobkyne bolo podané včas a obsahovalo všeobecné náležitosti podania (§ 42 ods. 3 OSP), bolo v ňom uvedené, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, z jeho obsahu sa dalo vyvodit', v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, rovnako ako aj to, z akých dôvodov žalobkyňa odvolanie podáva, nakoľko namietala, že napadnuté uznesenie považuje za vecne a právne nesprávne (v konaní došlo k vade uvedenej v § 221 ods. 1 písm. h/ O.s.p. - súd prvého stupňa nesprávne vec právne posúdil tým, že nepoužil správne ustanovenie právneho predpisu a nedostatočne zistil skutkový stav), rozhodnutie považovala za neobjektívne a arbitrárne (v konaní došlo k vade uvedenej v § 221 ods. 1 písm. f) O.s.p., a teda účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom). Aj keď žalobkyňa nedefinovala, čoho sa ako odvolateľka domáha, z toho, čo namieta, to bolo možné vyvodit'.

25. Dovolací súd v tejto súvislosti dáva do pozornosti, že „ak je z odvolania jasné, aký rozsudok a v akom rozsahu sa napáda a čoho sa odvolateľ domáha, neuvedenie dôvodov odvolania nemôže mať za následok zastavenie odvolacieho konania podľa ustanovenia § 43 ods. 2 (teraz odmietnutia odvolania podľa § 218 ods. 1 písm. d/ O.s.p. - pozn. aut., teraz odmietnutia odvolania podľa § 386 písm. d/ CSP, poznámka dovolacieho súdu), i keď účastník nevyhovel výzve na doplnenie odvolania.“ (Zborník IV, s. 763., rovnako Zo súdnej praxe č. 1/2000, s. 7).

26. Navyše najvyšší súd poukazuje na skutočnosť, že odvolací súd nepostupoval správne, keď odmietol odvolanie žalobkyne z dôvodu, že nemá náležitosti podľa § 205 ods. 1 a 2 O.s.p. Uvedený postup odvolacieho súdu je v rozpore s vyššie uvedeným. Najvyšší súd so zreteľom na uvedené konštatuje, že pokiaľ odvolací súd neprihliadol na podanie žalobkyne z 28. decembra 2015 a odmietol odvolanie žalobkyne ako odvolanie, ktoré nemá náležitosti podľa § 205 ods. 1 a 2 O.s.p., týmto nesprávnym procesným postupom znemožnil žalobkyni, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Žalobkyňa tak opodstatnene uplatnila dovolací dôvod v zmysle § 420 písm. f/ CSP.

27. Najvyšší súd preto rozhodnutie odvolacieho súdu zrušil (§ 449 ods. 1 CSP) a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 450 CSP).

28. V novom rozhodnutí odvolací súd rozhodne znova o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

29. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.